

Az Alaptörvény kilencedik módosítása

I. Bevezetés

Magyarország alkotmánya a 2011. április 25-én született és 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény. Ez az alkotmány merőben újat hozott Magyarország alkotmányos rendszerében, mind szerkezetileg, formailag mind tartalmi értelemben. Az Alaptörvény nem rendelkezik számozással, ellentétben a korábban hatályban lévő alkotmányokkal, valamint újítása, hogy Nemzeti Hitvallással rendelkezik bevezető rész vagy preambulum helyett. Az Alaptörvény hat részre tagolódik. Az első a Nemzeti Hitvallás, a második az Alapvetés címet viseli, a harmadik a Szabadság és felelősség című rész, a negyedik az Állam, az ötödik a Különleges jogrend a hatodik pedig a Záró és vegyes rendelkezések. A Nemzeti Hitvallás elnevezés magasztos, ünnepélyes jelleget kölcsönöz a bevezető résznek, amely olyan értékeket tartalmaz, amely mellett hazánk hitet tesz. Az Alapvetés című részben is alapvető, de annál fontosabb gondolatok olvashatóak, így ebben a részben a jogalkotó nemcsak az államformát rögzíti, de a hatalommegosztás és a szuverenitás elvét is. Itt olvashatóak az ország nemzeti ünnepei és jelképei, a határainkon túl élő magyarságért viselt felelősség és az európai uniós tagságra utaló ún. uniós klauzula is itt található.

A Szabadság és felelősség című részben az alapvető emberi jogok kerülnek egyenként szabályozásra, olyan részletességgel, amennyire egy alkotmánynak ez feladata. Az Állam című részben az egyes állami szervek olvashatók, ez terjedelmileg a leghosszabb rész. A Különleges jogrend a következő, amelyet érint az Alaptörvény most tárgyalt módosítása, végül a Záró rendelkezések következnek. Az alkotmányt Magyarországon az Országgyűlés fogadja el, amely törvényhozó és alkotmányozó hatalom egyben. Az alkotmányozásnak ez egy elfogadott módszere. Természetesen többféle eljárás is kialakult a világon az alkotmány elfogadására, például Alkotmányozó Gyűlés segítségével is lehet alkotmányt létrehozni. Az Alaptörvényt az Országgyűlés az összes országgyűlési képviselő 2/3-ának szavazatával fogadja el, és ugyanilyen szavazataránnyal módosíthatja. Ez a szavazatarány a köznyelvben a „nagy kétharmad” kifejezéssel terjedt el. Az alkotmány népszavazással nem módosítható hazánkban. Az Alaptörvény nemcsak szerkezeti felépítését tekintve új, de jelentős tartalmi újításokkal is rendelkezik. Az ország neve a korábbi Magyar Köztársaság megnevezés helyett Magyarországra változott. Az Alaptörvény számtalan új, korábban nem ismert kötelezettséget is tartalmaz, mondhatjuk, hogy kötelezettség-orientált. Például a nagykorú gyermek kötelességeként rögzíti az idős, rászoruló szülőkről való gondoskodást vagy azt, hogy mindenki köteles fellépni a hatalom erőszakos megszerzésére irányuló törekvésekkel szemben. A jogalkotó szándéka egyértelműen kirajzolódik: az Alaptörvény nem elszigetelt individuumban gondolkodik, hanem közösségi emberképe van, aki alkotó és munkálkodó tagja a közösségnek és így járul hozzá a köz gyarapodásához.² Az Alaptörvény nemcsak a kötelességek terén hoz újat, például abban is, hogy rögzíti: a házasság férfi és nő kapcsolata, amellyel az Alkotmánybíróság korábbi határozatában foglaltakat erősíti meg, és amely

¹ Habilitált egyetemi docens, (NKE, ÁNTK, Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék, Budapest, bodi.stefania@uni-nke.hu)

² Lásd erről részletesen: Bódi Stefánia-Téglási András: 8.7. Alapvető kötelességek, 273-289.o. In: Alkotmányjog, szerk. Halász Iván, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. [https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/Hal%C3%A1sz%20Iv%C3%A1n%20\(szerk.\).pdf](https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/Hal%C3%A1sz%20Iv%C3%A1n%20(szerk.).pdf)

gondolat szorosan illeszthető a mostani módosítások egyikéhez. Az Alaptörvénynek a 2020. évi módosítása immár a kilencedik, amely ilyen rövid idő alatt viszonylag soknak mondható. Tekintsük át röviden az Alaptörvény eddigi módosításait:³ az első módosítás (2012) megszüntette a PSZÁF-ot, érintette a köztársasági elnököt, az átmeneti rendelkezéseket az Alaptörvény részévé tette, a második módosítás (2012) megpróbálta beemelni a választási regisztráció intézményét az Alaptörvénybe, de ez nem sikerült,⁴ a harmadik módosítás (2012) a termőföld szabályozását érintette, azáltal, hogy sarkalatosá tette a földtörvényt. A negyedik módosítás (2013) amely a legterjedelmesebb 22 cikk, és egyben legvitatottabb, a kommunista diktatúra bűneit beemelte az Alaptörvénybe, valamint érintette a bíróságokat is, az ötödik módosítás (2013) az MNB-t, a bíróságokat és az egyházakat érintette. A hatodik módosítás (2016) kibővítette a különleges jogrendet a terrorveszélyhelyzet fogalmával. A hetedik (2018) szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák, ennek értelmében a gyülekezési jognak is fejet kell hajtania a magánélet előtt. A nyolcadik módosítás (2019) törölte a közigazgatási bíróságokkal kapcsolatos korábbi rendelkezést. A kilencedik⁵ (2020) szintén több témakört érint és az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Az alaptörvény rögzíti, hogy Magyarország védi a házasság intézményét, mint egy férfi és egy nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot, mint a nemzet fennmaradásának alapját. A családi kapcsolat alapja a házasság, illetve a szülő-gyermek viszony. Az anya nő, az apa férfi. Fontos az a kiegészítés is, amely szerint minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

Az alaptörvény módosítása meghatározza azt is, hogy a közpénz fogalmi körébe az állam bevétele, kiadása és követelése tartozik. Az elfogadott módosítás sarkalatos törvényhez kötötte a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok szabályait.

Változott a különleges jogrend meghatározása is, aminek az eddigi hat helyett három esete lesz: a hadiállapot, a szükségállapot és a veszélyhelyzet. A módosítással mind a három esetben a kormányt ruházzák fel rendeletalkotási joggal, ezzel megszűnik az, hogy rendkívüli állapot idején a Honvédelmi Tanácsnak, szükségállapot idején pedig a köztársasági elnöknek van rendeletalkotási joga. A rendkívüli állapot helyébe a hadiállapot lép.

A parlament a kormány kezdeményezésére változtatott az országgyűlési választási listaállítás szabályain is. Az eddigi 27 helyett 71 egyéni jelöltre lesz szükség - legalább 14 megyében és a fővárosban - országos lista állításához már a következő parlamenti választáson, 2022-ben.”⁶

A kilencedik alkotmánymódosítás családokat és a biológiai nemet érintő rendelkezése olyan kérdés, ahol Magyarország ellentétben áll az Európai Unió által jelenleg képviselt állásponttal, tulajdonképpen arra reflektál. Az európai uniós tagság és a közös hatáskörgyakorlás azonban nem jelenti azt, hogy a tagállamok elveszítenék alkotmányos identitásukat és saját értékrendszerüket. Erre mutat rá az Alkotmánybíróság 22/2016. (XII.5.)⁷ és 61/2011. (VII.13.) AB határozatában⁸. Ezekben a határozatokban megállapította az

³ Lásd erről részletesen Gáva Krisztián: „Az Alaptörvény módosításai” című írását, Pro Publico Bono, 2014/2. 30-46. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/ppbmk/issue/view/226>

⁴ Az Alkotmánybíróság a 45/2012. (XII. 29.) AB-határozatával megsemmisítette.

⁵ Magyarország Alaptörvényének kilencedik módosítása, (2020. december 22.) <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2001222.ATV>

⁶ <https://kormany.hu/hirek/a-csalad-intezmenyenek-vedelmet-szolgaltja-az-alaptorveny-modositasa>, 2020.dec.15.

⁷ 22/2016. (XII. 5.) AB határozat, Az Alaptörvény XIV. cikk (1) és (2) bekezdései, valamint az E cikk (2) bekezdése értelmezésére irányuló indítvány (hatáskör-átruházás az Európai Unióra, csoportos kiutasítás)

⁸ <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/396A20885611E675C1257ADA0052B3E3?OpenDocument>

Alkotmánybíróság, hogy „az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során, erre irányuló indítvány alapján vizsgálhatja, hogy az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésén alapuló közös hatáskörgyakorlás sérti-e az emberi méltóságot, más alapvető jogot, vagy Magyarország szuverenitását, illetve történeti alkotmányán alapuló önazonosságát.” „Magyarország szuverenitása és alkotmányos önazonosságának tiszteletben tartása és védelme tehát az Alkotmánybíróság jogértelmezése alapján mindenkire így az Európai Unió⁹ döntéshozatali mechanizmusában közreműködő Országgyűlésre és az abban közvetlenül résztvevő Kormányra is kötelező, védelmének legfőbb letéteményese az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság.”¹⁰ 2011-es határozatában pedig rámutat arra, hogy „az Alkotmány feletti esetleges mérceként a szakirodalomban ismert az Alkotmány »lényeges magja«; vagyis azok az alkotmányos alapjogok és azok lényeges tartalmai, amelyek a demokratikus alkotmányfejlődés jelenlegi állása szerint minden alkotmányos és demokratikus jogállamban elfogadottak, a közös európai alkotmányos tradíció részét képezik, s visszatükröződnek az Európai Unió, valamint az Európa Tanács dokumentumaiban.” Ez tehát egy alkotmányos minimum, amely nem sérülhet. De nézzük mit is mondott ki az Európai Unió a családokkal és a gyermekeveléssel kapcsolatban? Kimondja az Európai Parlament témakörben született határozata, hogy a gyermek nevelésének liberálisan kell közelítenie a szexuális orientációk sokféleségéhez,¹¹ hogy a férfiak is szülhetnek (!),¹² hogy toleranciát kell gyakorolni a legteljesebb mértékben az LMBTQ személyekkel szemben. A végső dilemma tulajdonképpen az, akár a családok fogalmát, akár a menekültkérdést szemléljük, hogy a keresztény vagy liberális jogállam fogalom uralkodjon-e a jövő új Európájában.¹³

II. A családot, házasságot és a gyermekeket érintő módosítás

A magyar Alkotmánybíróság valójában már jóval az Alaptörvény megszületése előtt kimondta, hogy a házasság férfi és nő érzelmi és gazdasági közössége ősidők óta, és a jog is ezt az intézményt kívánja védeni. „Az Alkotmánybíróság az indítvány elbírálásakor abból indult ki, hogy a házasság intézménye kultúránkban és jogunkban is hagyományosan férfi és nő életközössége. Ez az életközösség tipikusan közös gyermekek születését és a családban való felnevelését célozza, amellet, hogy a házastársak kölcsönös gondoskodásban és

⁹ Lásd a témában: Szmodis Jenő: Az uniós jog és a hazai jogrendszer viszonyáról egy új tanulmánykötet kapcsán Európai Jog: Az Európai Jogakadémia Folyóirata 17: 4 pp. 36-40., 5 p. (2017)

¹⁰ <http://public.mkab.hu/dev/dontesek.nsf/0/1361AFA3CEA26B84C1257F10005DD958?OpenDocument>

¹¹ Lásd Márkos Imre Örs: Az Európai Parlament úgy döntött, hogy ezentúl a férfiak is szülhetnek, <https://www.origo.hu/nagyvilag/20210625-magyarorszagi-baloldal-ep-szules-gender.html>, illetve a magyar szabályozást: 11.§ „(12) A tanulók részére a szexuális kultúráról, a nemi életről, a nemi irányultságról, valamint a szexuális fejlődésről szóló foglalkozás megtartása során különösen figyelemmel kell lenni az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakra. E foglalkozások nem irányulhatnak a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérés, a nem megváltoztatása, valamint a homoszexualitás népszerűsítésére.” 2021. évi LXXIX. törvény a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról és 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, 9.§(12)

¹² Lásd Márkos Imre Örs: Az Európai Parlament úgy döntött, hogy ezentúl a férfiak is szülhetnek, <https://www.origo.hu/nagyvilag/20210625-magyarorszagi-baloldal-ep-szules-gender.html> és European Parliament resolution of 24 June 2021 on the situation of sexual and reproductive health and rights in the EU, in the frame of women's health (2020/2215(INI))N PONT: „whereas in certain circumstances transgender men and non-binary persons may also undergo pregnancy and should, in such cases, benefit from measures for pregnancy and birth-related care without discrimination on the basis of their gender identity;” azaz ...”mivel bizonyos körülmények között a transznemű férfiak és a nem bináris személyek is teherbe eshetnek, és ilyen esetekben részesülniük kell a terhességgel és a születéssel kapcsolatos gondozási intézkedésekben, nemi identitásuk alapján történő megkülönböztetés nélkül...”

¹³ Lásd a témakörhöz Szmodis Jenő: A család- és házasságfogalom evolúciós és kulturális meghatározottságai, továbbá jogi szabályozásának főbb irányai, JURA 24: 1 pp. 161-172. , 12 p. (2018)

támogatásban élésének is kerete. A gyermekek nemzésére és szülésére való képesség nem fogalmi eleme és nem feltétele a házasságnak, de a házasság eredeti és tipikus rendeltetéséből folyóan a házastársak különemúsége igen. A házasság intézményét az állam arra tekintettel is részesíti alkotmányos védelemben, hogy elősegítse a házastársak számára a közös gyermekkel is rendelkező család alapítását.”¹⁴

Az Alaptörvény módosításának kétségkívül az a legmegosztóbb része, mely a házasságot és a gyermekek nevelését érinti. A témakör megközelítése beállítottság, ideológia kérdése, bárhogya is próbáljuk meg logikailag érvelésünket alátámasztani.

Az ember eredendően férfi vagy nő lehet, „a férfi és a nő mint személyek, egyenlők, nemileg különbözőek, egymás kiegészítői. A nemhez tartozás tehát biológiai valóság...” „A társadalom a házasságra épülő családnak köszönheti fönmmaradását.”¹⁵

III. A különleges jogrendet érintő módosítás

A Különleges jogrend olyan helyzetet jelent, amikor nem érvényesek a normál időszakai jogrend szabályai, mert rendkívüli események zajlanak. Ezek az események a jelenleg hatályos szabályozás szerint hat különböző különleges jogrendi helyzetet jelenthetnek, amikor más szóval minősített időszakokról beszélhetünk. A jelenleg hatályos Alaptörvény szerint létezik a rendkívüli állapot, a szükségállapot, a megelőző védelmi helyzet, a veszélyhelyzet, a váratlan támadás és a terrorveszélyhelyzet. A különleges jogrend egyes esetei fokozatosan bővültek az évek során és mára egy jól átlátható, differenciált rendszert hívtak életre. Nem biztos, hogy kell ezen változtatni. A Különleges jogrenddel kapcsolatos új szabályok három esetben sűrűtenék az eddigi hatot és csak 2023. július 1-től lépnének életbe. Tekintsük át a jelenlegi és az újonnan várható szabályokat e téren is részletesen. A rendkívüli állapot talán a legsúlyosabb, mert ez hadiállapotot jelent vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélyét, vagyis háborús veszélyt. Ekkor a Honvédelmi Tanács alkothat rendeletet a még hatályban lévő szabályok szerint, melynek elnöke a köztársasági elnök.

A mostani módosítás alapján a rendkívüli állapot helyébe a hadiállapot kerülne¹⁶ és mindhárom új/megmaradó helyzetben a Kormány alkothatna rendeletet. Személy szerint a Honvédelmi Tanács rendeletalkotási jogát ebben a kiemelten súlyos helyzetben jobbnak találtam, mert egy szélesebb kört átfogó testület volt, amelyben nemcsak a Kormány tagjai voltak jelen, hanem a frakcióvezetők, az Országgyűlés elnöke, az államfő és tanácskozási joggal a Honvéd Vezérkar főnöke is. Az itt említett személyek szélesebb rálátással bírnak, mint önmagában az éppen hatalmon lévő Kormány, amelynek jövőbeni összetételét nem tudjuk, ezért állhat szakmailag-honvédelmileg nagyon kompetens személyekből, vagy épp ellenkezőleg hozzá nem értő tagokból is.

¹⁴ 14/1995. (III. 13.) AB határozat

¹⁵ Lásd részletesen a gondolatmenetről az alábbi érvelést Hittani Kongregáció: Az azonos neműekről, MEGFONTOLÁSOK az azonos nemű személyek együttéléseinek törvényes elismertetésére irányuló törekvésekről, II. János Pál pápa az alulírott bíboros prefektusnak 2003. március 28-án adott kihallgatás alkalmával a Kongregáció rendes ülésén elfogadott jelen Megfontolásokat jóváhagyta és közzétételét elrendelte. Kelt Rómában, a Hittani Kongregáció székházában, 2003. június 3-án, Lwanga Szent Károly és társai vértanúk emléknapján, Josef Ratzinger bíboros prefektus Angelo Amato SDB silai c. érsek, titkár, <https://regi.katolikus.hu/konyvtar.php?h=146>; 3.4. 8. pont

¹⁶ Hadiállapot: a megelőző védelmi helyzet egyes szabályai is átkerülnek ide:

- a) háborús helyzet kinyilvánítása vagy háborús veszély,
- b) külső fegyveres támadás, hatásában külső fegyveres támadással egyenértékű cselekmény, valamint ezek közvetlen veszélye, vagy
- c) kollektív védelemre irányuló szövetségesi kötelezettség teljesítése esetén. Lásd INDOKOLÁSOK TÁRA, 161. szám, A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE, 2020. december 28. hétfő

A szükségállapot a következő jelenleg is hatályos helyzet, amely belső probléma esetén lenne alkalmazható, mint például polgárháború vagy forradalom. A Kormány rendeletalkotási joga itt a köztársasági elnök rendeletalkotási jogát váltja majd fel. A Kormány rendeletalkotási joga ebben a helyzetben elfogadhatóbbnak tűnik számomra, mint a rendkívüli állapotban, hiszen a belső rend ellen irányul a támadás, amelynek helyreállítására a Kormány lehet a legalkalmasabb. A megelőző védelmi helyzet megszűnik majd, ez a helyzet a rendkívüli állapothoz hasonló, de mégsem azonos vele. Ebben a helyzetben ugyanis külső fegyveres támadás (közvetett) veszélye esetén vagy szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében történik a minősített jogrend kihirdetése.

A veszélyhelyzet megmarad és azonos lesz a mostani jelentésével, vagyis az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében hirdethető ki, így járványhelyzetben is ez alkalmazandó. A váratlan támadás kategória megszűnik, ez azt jelentette, hogy a Kormány külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése esetén a támadás elhárítására, Magyarország területének a honi és szövetséges légvédelmi és repülő készütségi erőkkel való oltalmazására, a törvényes rend, az élet- és vagyonbiztonság, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében a szükségállapot vagy a rendkívüli állapot kihirdetésére vonatkozó döntésig a támadással arányos és arra felkészített erőkkel azonnal intézkedni volt köteles. Megszűnik a terrorveszélyhelyzet is, amely terrortámadás vagy annak jelentős és közvetlen veszélye esetén volt eddig kihirdethető.

Felvetődik a kérdés, célszerű lett volna-e meghagyni az egyes különleges jogrendi helyzeteket, a váratlan támadás kivételével, amely eddig is kakukktójásnak számított, hiszen a Kormány intézkedési jogkörét takarta egy olyan esetben, amely szükségállapot vagy rendkívüli állapot kihirdetéséhez vezet el. Eltért tehát a többitől. Megjegyzendő az is, hogy míg eddig az Országgyűlés veszélyhelyzetben a Kormány rendeletét hosszabbította meg, addig az új szabályozás értelmében a veszélyhelyzetet hosszabbíthatja majd meg és nem a rendeletet.¹⁷ Tekintsük át most ezeket a változásokat táblázatszerűen is:

Rendkívüli állapot	Szükségállapot	Megelőző védelmi helyzet	Terrorveszélyhelyzet	Váratlan támadás	Veszélyhelyzet
Honvédelmi Tanács alkotott rendeletet	köztársasági elnök rendeletalkotása	Kormány alkotott rendeletet	Kormány alkotott rendeletet	Kormány rendeletalkotása	Kormány alkotott rendeletet
hadiállapot kinyilvánítása vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélye (háborús veszély) esetén	a törvényes rend megdöntésére + <i>felforgatására</i> (újítás) vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet- és vagyonbiztonságot tömeges méretekben veszélyeztető, fegyveresen vagy	külső fegyveres támadás veszélye esetén vagy szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében	terrortámadás jelentős és közvetlen veszélye vagy terrortámadás esetén	Kormány intézkedési kötelezettsége	az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében

¹⁷ Indokolások Tára, A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE, 2020. december 28. hétfő, 161. szám, 1898.o.

	felfegyverkezve elkövetett súlyos, jogellenes (újítás) erőszakos cselekmények esetén				
2023-tól megmarad hadiállapot néven, átvéve a megelőző védelmi helyzet egyes elemeit	megmarad	megszűnik	megszűnik	megszűnik	megmarad
Kormány alkothat majd rendeletet 2023-tól	Kormány alkothat majd rendeletet	-----	-----	-----	Kormány rendeletalkotási joga

Forrás: saját összeállítás

IV. A közpénz fogalmát érintő módosítás

A közpénz fogalmi körébe az állam bevétele, kiadása és követelése tartozik a módosítás értelmében. Az elfogadott módosítás sarkalatos törvényhez kötötte¹⁸ a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok szabályait. Ezzel a módosítással elismerte társadalomban betöltött szerepüket, ahogy a törvény bevezető része fogalmaz: „a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok kiemelkedő társadalmi értékteremtő szerepének, magánjogi szereplőként a mindenkori kormányzattól való függetlenségének, valamint az általuk ellátott közfeladat és megvalósított célok Magyarországra és a jövő nemzedékére gyakorolt jelentőségének elismerése és biztosítása érdekében alkotta meg a törvényt, hangsúlyozva, hogy a társadalmi értékteremtő szerep hatékony megvalósítása e szervezetek jogbiztonság elvén alapuló hosszú távú jogi stabilitását igényli...”¹⁹ Talán ez az a módosítás, amely a legkevesebb (ideológiai) vitát fogja kiváltani, bár ilyen alapítványi formában több felsőoktatási intézmény is működik, ezek nem közpénzt fognak kezelni a jövőben, így az alapítványokba befolyt pénz elveszti közpénz jellegét.²⁰

A közpénzekről az Alaptörvényben külön cím rendelkezik az Állam elnevezésű negyedik részen belül. Ennek értelmében „a Kormány a központi költségvetést törvényesen és célszerűen, a közpénzek eredményes kezelésével és az átláthatóság biztosításával köteles végrehajtani.”²¹ „A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyont érintő adatok közérdekű adatok. Közpénz az állam bevétele, kiadása és követelése.”²² A közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokról jelenleg külön törvény rendelkezik, a 2021. évi IX. törvény.

A törvény melléklete értelmében jelenleg az alábbi intézmények tartoznak ide: (Az állam mint csatlakozó részvételével működő közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok) 1. Batthyány Lajos Alapítvány, 2. Mathias Corvinus Collegium Alapítvány. (Az állam által alapított közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványok) 1. Budapesti Gazdasági Egyetemért Alapítvány, 2. Dunaújvárosi Egyetemért Alapítvány, 3. Gróf

¹⁸ Alaptörvény, 38. cikk (6) bekezdés

¹⁹ 2021. évi IX. törvény a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokról

²⁰ Megszavazták az Alaptörvény kilencedik módosítását, 2020.12.15.
<https://magyararancs.hu/belpol/megszavaztak-az-alaptorveny-9-modositasat-234332>

²¹ 37. cikk (1)

²² 39. cikk (2)-(3) bekezdés

Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány, 4. Hauszmann Alapítvány, 5. Jövő Nemzedék Földje Alapítvány, 6. Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány, 7. Közép-európai Épített Örökség Megőrző Alapítvány, 8. Közép-európai Oktatási Alapítvány, 9. Maecenas Universitatis Corvini Alapítvány, 10. Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemért Alapítvány, 11. Magyar Kultúráért Alapítvány, 12. Magyar Táncművészeti Egyetemért Alapítvány, 13. Makovecz Campus Alapítvány, 14. Marek József Alapítvány, 15. Millenáris Tudományos Kulturális Alapítvány, 16. Moholy-Nagy Művészeti Egyetemért Alapítvány, 17. MOL - Új Európa Alapítvány, 18. Nemzeti Egészségügyi és Orvosképzésért Alapítvány, 19. Neumann János Egyetemért Alapítvány, 20. Nyíregyházi Egyetemért Alapítvány, 21. Pannon Egyetemért Alapítvány, 22. Polgári Művelődésért Oktatási, Kulturális és Tudományos Alapítvány, 23. Rudolf Kalman Óbudai Egyetemért Alapítvány, 24. Soproni Egyetemért Alapítvány, 25. Széchenyi István Egyetemért Alapítvány, 26. Szegedi Tudományegyetemért Alapítvány, 27. Színház- és Filmművészetért Alapítvány, 28. Testnevelési Egyetemért Alapítvány, 29. Tokaj-Hegyalja Egyetemért Alapítvány, 30. Universitas Miskolcensis Alapítvány, 31. Universitas Quinqueecclesiensis Alapítvány.

V. A választási rendszert érintő módosítás

Újítás, hogy a következő választáson már az eddigi 27 helyett 71 egyéni jelöltre lesz szükség - legalább 14 megyében és a fővárosban - országos pártlista állításához. Az eddigi szabályok így hangzottak: „pártlistát az a párt állíthat, amely – legalább kilenc megyében és a fővárosban – legalább huszónhét egyéni választókerületben önállóan jelöltet állított.”²³ Ez a módosítás nehezítés a korábbiakhoz képest, az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvényt fogja ugyan érinteni, de alkotmányos jelentőséggel bír.²⁴ Az új szabály kirotálja a valós támogatottsággal nem rendelkező pártokat.

VI. Záró gondolatok

Személy szerint egyetértek az Alaptörvény említett módosításával, amely a családok és a gyermekek védelmét szolgálja, összhangban áll az ember biológiai adottságával, (és a keresztény értékrenddel). Az Alaptörvény legutóbbi módosításáról megállapíthatjuk, hogy a családot és a gyermekeket érintő módosítása lesz a leginkább megosztó. Mindezek a folyamatok, melyek jelenleg Európában és a világban zajlanak, részei egy globális átalakulásnak, a folyamat minden egyes eleme önmagában is aggasztó: világjárvány közepette zajlik a nemzetközi migráció, miközben megvalósult az adataink feletti totális kontroll, a digitalizáció nemkívánatos méreteket ölt, eközben hatalmi átrendeződés folyik, természeti katasztrófák zajlanak és nem látni a folyamat végeredményét...²⁵

²³ 2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról, 8.§ (1) bekezdés

²⁴ Több változás is van a választási rendszer tekintetében, itt a legfontosabbat emelem ki terjedelmi és tartalmi okokból.

²⁵ Lásd Halász Iván: Az emberi jogok civilizációs meghatározottsága, In: Alapjogok, Az emberi jogok alkotmányos védelme Magyarországon, 36-41.o. szerk. Bódi-Schweitzer, 2021. Ludovika kiadó